

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَلِّمْهُمْ

نقشه برداران سنگ بنای توسعه اجتماعی در ادوار تاریخ

دروازه سبز (بغداد)

شهر بغداد در قرن هشتم میلادی به عنوان پایتخت خلافت عباسیان توسط خلیفه آن ها منصور بنا شد. عباسیان امویان را شکست دارند و منصور مرکز خود را برای حکومت می خواست. او با کمک گرفتن از بیش از ۴۲ نفر از نقشه برداران زبر دست که از شهرهای مختلف ایران از جمله طوس ، جندی شاپور ، استهبان ، هگمتان و ری دور هم جمع کرده بود ، سایتی حدود ۳۰ کیلومتری شمال پایتخت ساسانیان، تیسفون در امتداد ساحل دجله انتخاب کرد و طراحی و ساخت و ساز آن را آغاز کرد .

منصور می خواست بغداد یک شهر تمام عیار و پایتخت حکومت اسلامی عباسیان شود. به این منظور او هزاران معمار ، نقشه بردار، نجار، آهنگر و بیش از صدها هزار کارگر را از سراسر امپراتوری عباسی به این منطقه آورد. او با منجمان مشورت کرد و باتوجه به توصیه آن ها، اولین آجر را در ۳۰ جولای سال ۷۶۲

گذاشت.

کتابخانه مهندسی نقشه برداری

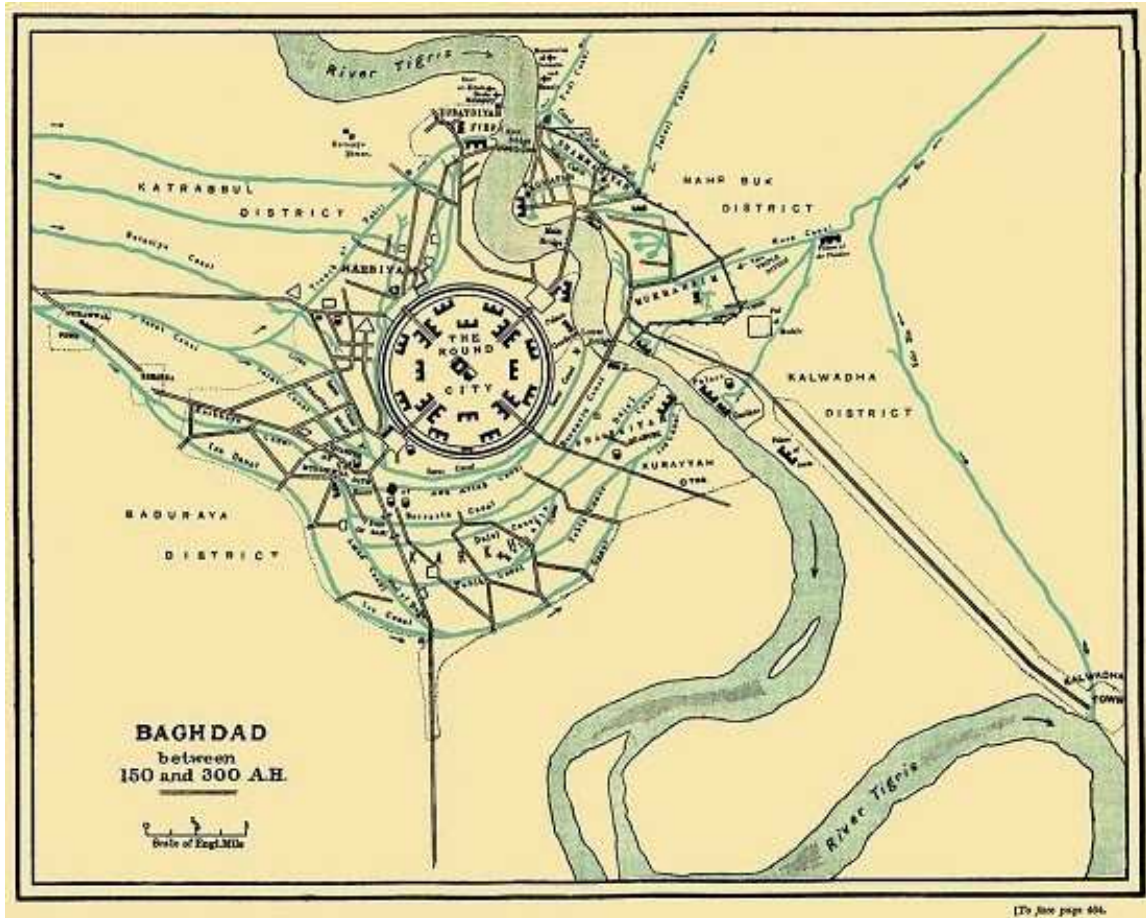
Telegram

SurveyingLibrary

SurveyingLibrary@Gmail.com

کتابخانه مهندسی نقشه برداری

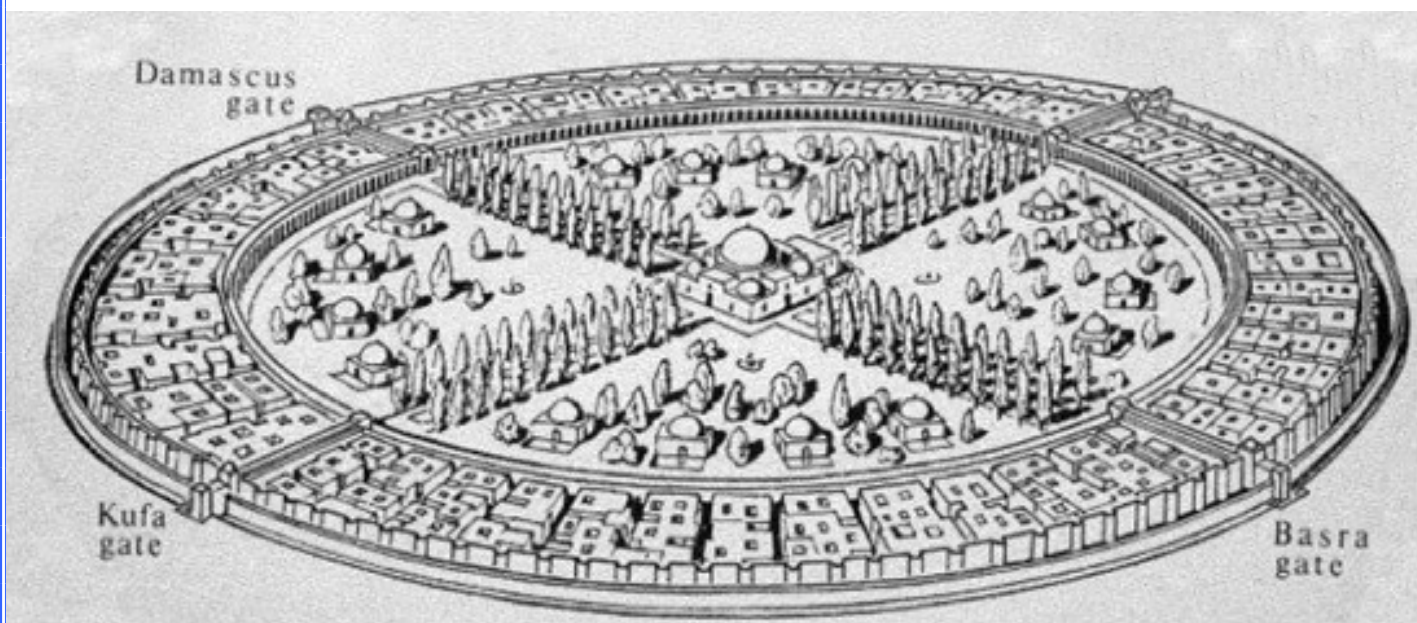

@surveyingLibrary

surveyingLibrary@gmail.com

شهر اصلی به شکل دایره ای به قطر ۲ کیلومتر طراحی شد. شکل دایره ادای احترام خلیفه به آموزه های هندسی اقلیدس بود که درباره آن مطالعه کرده بود و آن را تحسین می کرد. در مرکز شهر دو تا از بهترین ساختمان های شهر قرار داشتند: مسجد بزرگ و اقامتگاه خلیفه. در اطراف کاخ خلیفه و مسجد یک گردشگاه و یک ساختمان رو به آب وجود داشت که تنها خلیفه اجازه داشت در آن اسب سواری کند. در کنار این محوطه عظیم قصر، کاخ های فرزندان خلیفه، خانه هایی برای اعضای سلطنتی و خدمتکاران و

آشپزخانه های خلیفه، سربازخانه هایی برای سواره نظام ها و دیگر ادارات دولتی قرار داشتند، این منطقه مرکزی توسط دیوارهای داخلی محافظت می شد. محله های زندگی و ساختمان های تجاری در حلقه ای بین دیوار خارجی شهر و دومین دیوار گرد مستحکم ساخته شده بودند. دیوار خارجی ۳۰ متر ارتفاع و ۴۴ متر ضخامت و برج و بارو و سنگر داشت. شهر به وسیله دو خیابان عمودی متقاطع به چهار قسمت تقسیم می شد و چهار دروازه داشت. هریک از چهار دروازه به سوی یک شهر متفاوت بودند: بصره، کوفه، خراسان و دمشق. دروازه ها به یک خیابان مسقف باز می شدند که در سراسر حلقه مسکونی خارجی کشیده شده بودند.

نقشه شهر بغداد در سال ۱۹۴۴

کتابخانه مهندسی نقشه برداری

@surveyingLibrary

surveyingLibrary@gmail.com

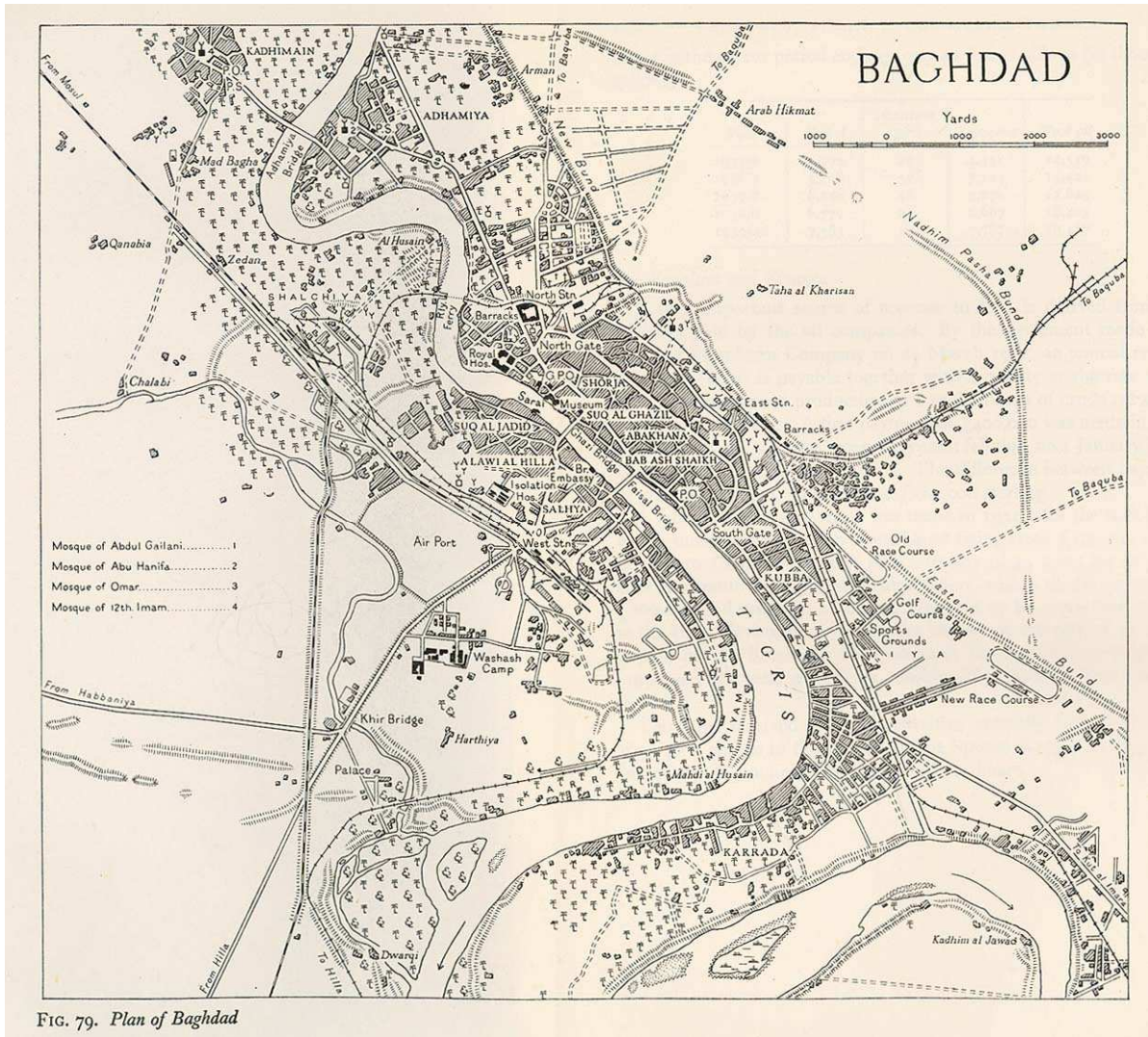

FIG. 79. Plan of Baghdad

نقشه شهر بغداد در سال ۱۹۶۶

کتابخانه مهندسی نقشه برداری

Telegram

@surveyingLibrary

surveyingLibrary@gmail.com

متأسفانه امروزه هیچ چیزی از این شهر باقی نمانده است. آخرین باقیمانده های شهر دایره ای منصور در

اوایل سال ۱۸۷۰ تخریب شد یعنی زمانی که مدحت پاشا حاکم عثمانی بغداد شد. ■

مدحت پاشا علاقه کمی به حفظ تاریخ داشت، اما در کل اصلاحات بزرگی برای بغداد و عراق انجام داد و

چهره شهر را تغییر داد. او مدارس و موسسات آموزشی بی شماری ساخت که هیچ کدام در بغداد وجود

نداشتند، هم چنین بیمارستان، انبار غذا، پارک های عمومی و سیستم تامین آب، جاده و پل. او اصلاحات

کتابخانه مهندسی نقشه برداری

@surveyingLibrary

surveyingLibrary@gmail.com

ارضی و قوانین مالیاتی ایجاد کرد و عشایر را به یکجانشینی و کشاورزی تشویق کرد. سه سالی که مدحت پاشا فرمانروا بود مهم ترین سال های تاریخ مدرن بغداد به حساب می آیند.

محمدعلی ساغروانی

کارشناس نقشه برداری و سامانه های اطلاعات مکانی

کتابخانه مهندسی نقشه برداری

Telegram

@surveyingLibrary

surveyingLibrary@gmail.com